

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Nagybasárosi postai sorozat 5 kr. Nagybányai postai sorozat 10 kr. Hirdetési díj minden más helyen külön megkötésben. Hirdetési díj minden más helyen külön megkötésben. Hirdetési díj minden más helyen külön megkötésben.

Hirdetési díj: Nagybasárosi postai sorozat 5 kr. Nagybányai postai sorozat 10 kr. Hirdetési díj minden más helyen külön megkötésben. Hirdetési díj minden más helyen külön megkötésben.

Előfizetési árak: Helyben és postán küldve. Egy évre 10 ft-kr. Felévre 5 ft-kr. Negyed évre 2 ft-50. Egyes szám 5 kr. A lap szellemi részét illető minden közlemény: Nagyhatvan utca, 1564. szám, Drucevsky ház, — a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

UGRON GÁBOR.

Az ország függetlenségi párt e kitűnő tagja, vasárnap délelőtt, nagy beszédet tartott a jószeffvárosi függetlenségi párt gyűlésén. Ez a legkimagaslóbb programbeszéd, melyet a jelenleg folyó választási elő-harcz folyamatában olvastunk. Lehetőleg bő kivonatban, lapunk e kiváló helyén s a következőkben ismertetjük:

Elfogadta a választók meghívását, mert e meghívás harczba szólítja és ő tudja, hogy küzdelem az élet, és a ki nem akar küzdeni, az elveszítette életét, elveszítette fenmaradásának értékét. Küzdelem a mi életünk is; küzdelem Magyarország politikai élete is, csak-hogy Magyarország politikai életében a küzdelem egészen más természetű, mint más országokban. Mert míg más országok idegen államokkal szemben igyekeznek megvédeni önállóságukat és függetlenségüket, addig Magyarország saját polgáraival szemben kell, hogy önállóságát, függetlenségét megvédelmezze.

Más országokban nem a polgárok, s nem az ország határain belül vitatkoznak a fölött, hogy az ország önálló és független legyen, más országokban határain kívül vitatkoznak a fölött, hogy az ország önálló és független legyen, más országokban határain kívül vitatkoznak a fölött, hogy az ország önálló és független legyen.

Ha azt akarjuk, hogy nemzet legyünk, hogy tekintélyünk legyen, akarunk kell, hogy azt, ki a mi nemzeti létünket, ennek nagyságát, fényét személyesíti, a mi koronás királyunkat magyarok környezzeék, magyarok tanácsolja.

Nem kell csodálkoznunk, hogyha a magyar befolyás a külügyi politikában nem érvényesül, mert ha tekintjük a külügyi politikát, azt látjuk, hogy a mi az utóbbi időben történt, t. i. Bosznia és Hercegovina okkupációja, ez azon eredmény, a melyért folytatták 20 éven keresztül majdnem összes külügyi politikánkat, ez az a gyümölcs, a melynek megszerzése Magyarország lakóinak ajkán igen fanyar ízt hagyott. Senki sem volt az országban, ki Bosznia és Hercegovina okkupációját akarta volna. A miniszterelnök, kinek kötelessége a külügyre befolyást gyakorolni, vagy legalább annak irányáról, céljairól tudomással bírni, vagy birt tudomással akkor, hogy Bosznia és Hercegovina okkupációját akarják és azt eltiltotta a nemzet színe előtt az utolsó pillanatig, míg meg nem történt, és akkor nem méltó arra, hogy azon a miniszteri széken foglaljon helyet, hová nyíltság és őszinteség kell és hol csak a nemzet közérzetének támogatásával ülhet valaki; vagy nem birt tudomással, s akkor hanyagul teljesíti kötelességét, a mely kötelesség nemcsak az ő jogát képezi, hanem Magyarországot is. De nem így áll a dolog. Nem a hanyagság vádjá az, a mivel sajnani lehet, hanem a perfidia vádjá az, melylyel a miniszterelnököt vádolni lehet és kell.

A legutóbbi napokban a külföldi lapok, Bismarck lapja, leleplezte azt, hogy Bosznia és Hercegovina okkupációja a reichstadii találkozás alkalmával a német császár, orosz és osztrák-magyar kormány közt szerződésileg biztosított. Ő is igen jól tudja, hogy 1873-ban és 1874-ben voltak miniszterek, kik előtt a legmagasabb körökben előhozták, hogy Bosznia és Hercegovina okkupációja rendkívül szükséges Ausztria és Magyarországnak és azt is tudja, hogy a Bittó-kabinet megbukásának egyik oka főképen az volt, hogy ez az államférfi, Bittó István, nem volt hajlandó Magyarország közvéleményével és a nemzet érdekével szemben egy hódító, egy rabló politikát követni.

Itt van a közös hadsereg intézménye, a melynél azt látjuk, hogy a közös hadsereg ma is állam az államban s az alkotmány keretén kívül él, az alkotmányt nem becsüli, sőt nem is ismeri. A nemzet adja a költséget és a vért a hadsereg fenntartására és a hadsereg uraül nem az alkotmányt, hanem csak a di-

nasziát ismeri el. Mi mindnyájan hívei vagyunk a dinasztának mint polgárok és mint katonák, de nem engedhetjük meg, hogy a polgári hűség megkülönböztetve legyen a katonai hűségtől; mert nem lehet a katonai hűsége nagyobb, mint milyen a polgári az uralkodó iránt.

Ez a hadsereg, a mely a magyar nemzetet nem szereti, a melyben a magyar nemzet gyermekei üldözöttek, bírja megszállva az ország várát, ez a hadsereg az, melynek katonái itt vannak, szívóknak gyűlölettel és kezekben, ha kell, égő kanócczal a gellérthegy csitadellában. A nemzet, a mely szabadságára, alkotmányosságára féltékeny, nem tűrheti meg, hogy más hatalom legyen, mint a nemzetnek hatalma s minden erőnek, intézménynek alá kell, hogy vetve legyen e legfelsőbb hatalomnak, a mely a király kezében van letéve. Azt hiszik-e, hogy e közös hadsereg, mely 20 éven keresztül annyit pénzünkbe került, s melynek kötelessége minket bel- és külellenesség ellen megvédelmezni, megérdemli-e mégis mint védelmi institúció a mi bizalmunkat?

A hadi szervezetet és vezetést ki kell venni és át kell alakítani lépcsőzetesen, fokozatosan, a nékül, hogy az ország védelmi képessége megrendülne; átkell alakítani magyar hadsereggé.

Miként alkossuk mi meg e nemzeti hadsereget? Először be kell hozni, hogy a katonaság a toborzási kerületekben legyen elhelyezve, az adminisztráció és felszerelésre való tekintettel; ha hadosztályok szerint szeretik be a felszerelés, akkor magyar iparosaink hozzájárulhatnak, míg most így a közös hadsereg szükségleteit egészen csak az osztrák nagyiparosok szolgáltatják. Másodszor ki kell mondani azt, hogy a magyar ezredeket csak azok foglalhatják tiszti állást, a kik a magyar honpolgárok, vagy azokká válnak. Ha ki van ez mondva és törvényre van alkotva, akkor maga-magától az elhelyezésnél, a tisztikar érintkezéseivel és a társasági életnél fogva lassankint meg kell változnia e szellemnek; a hadsereg kezd majd a nemzet szelleméhez közeledni s akkor nem kell egyéb, csak egyszerűen a bécsi hadügyminiszterümtől a Magyarországon elhelyezett ezredeknél és csapatoknak adminisztrációját átvenni és a magyar honvédelmi miniszterre bízni. Ha ez így keresztül van vite, mivel fog csökkenni az ország védeleme a kültámadással szemben? ... Semmiel.

De mihelyest a hadsereg egy szellemet fog nyerni s a katonák tudni fogják, hogy a magyar vezényszóval, a nemzeti lobogó alatt fognak harcolni, akkor megkapja az ő szívük azon bátorságot, a melyet csak nemzeti czélok tudata szokott megadni.

Szónok ezután a vámtérület kérdéséről szólva, kifejté az okokat, melyek az önálló vámtérület mellett szólnak. Majd annak ki mutatasával foglalkozik hogy a kormány mit sem tett az ország anyagi felvirágozására. Aztán így folytatja:

Hasonlót lehet mondani a földmivelésről. A nyugati piacok előttünk áll vannak zárva, keletre pedig nem versenyezhetünk. Mi lesz ennek a következménye? A földmivelés nem virágozhatik, az ipar nem fejlődhetik, s még ha megnyernék a politikai önállóságot és függetlenséget anyagilag válnánk Ausztria szolgáivá és azzá, mi a szolgát jellemzi, hogy más által kihasználják és a kenyér, melyet keres, nem a maga részére van keresve Nem volt ennek a kormánynak politikája, nem volt eszméje, nem volt elve. A mi volt a kormányelnöknek, attól szerencsésen megszökött, (Derülttség) de új kellemetlenséget magának nem szerzett és miért? Mert Béccsel szemben az a kormányférfi a legerősebb, ki mindent enged, kinek semmi elv, semmi eszme semmi rendszer iránt kötelezettsége nincs s annál könnyebben enged, mert szabadon mozog.

Az ország különböző részeiben az ipari tevékenység nincs a termelési körülményekhez képest szervezve. Egynehány ipari felügyelő van, a ki a banketteken nagyot eszik, (Derülttség) lármával takarja el a semmittevést és cizfira jelentéseket, melyeket senki sem kontrolliroz, melyek virágzást hirdetnek, de gyümölcsöt felmutatni nem bírnak. Ilyenek vannak, de olyanok, kik az országban oly programot és tervet, melyet az ipar szervezése kíván, szem előtt tartának, nem léteznek.

Egy állam fenmaradásának feltétele az, hogy joga és szabadsága biztosítottassék. De nálunk a nemzet nagy áldozatokat hoz s azért cserébe nem jogot nyer, hanem jogaitól megfosztatik. Látjuk azt, hogy a polgárok áldozata árán megszaporodott terhei daczára jogok nemcsak a nemzet, de az egyes polgárok, városok, községek és vármegyék részére sem szerezettek úgy, hogy ha végig tekintünk e nemzet politikai közjogai terén,

ez olyannak tűnik fel, mint Rómának foruma, hol még néhány csonka oszlop van, hogy hirdesse a régi dicsőséget és szabadságot. Törvény? Ki tiszteli Magyarországot? Az, a ki megszegni nem tudja vagy nem akarja. Hiszen ma a kormány, melynek feladata a törvénytisztelet fenntartása, adja a példát arra, hogy miképp kell a törvényt megszegni és kijátszani.

S mik a vármegyék a közeletben: hiszen Magyarországon senki sem biztos semmi fölél. A főispán, az tehet, a mi neki tetszik, a szolgabíró úgy önkénykedik, a hogy akar; a legfőbb az, hogy a szolgabíró bírja a főispán tetszését s a főispán bírja a belügyminiszter akarát. Nem az a kérdés, midőn a miniszteriumban a válasz kérdése fölött döntenek hogy jogos, igazságos volt-e, hanem a kormánypartra hasznos vagy szükséges volt-e. Ha hasznosnak és szükségesnek találják, akkor minden törvényt tulitkez magukat és a közvélemény hasztalanul zudul fel ily apró tiránok ellen, mert minél inkább zug a közvélemény, annál inkább van köve a közvélemény által kitaszított alantas közeg a kormányhoz, annak annál engedékenyebb eszköze lesz.

A sikertelenség, a melyet minden téren felmutatnak, akár Ausztriával egyezkedtek, akár bármely ágához nyultak közeletűeknek, felsülést és rombolást idézvént elő, bebizonyította, hogy e férfiak kormánykeptelenek. Többségük van, de képességük nincs. Hol van az eszme hol a czél, az elv, a melynek érdekében a jelenlegi kormány Magyarországnak többségét kéri?

Lehet-e Magyarországnak ezen folytonos hanyatlásán segíteni? Lehet is kell is. Hibások az emberek, és hibás a rendszer.

A kibontakozásnak csak az az útja van, hogy oda, hol a hiba történt, oda kell visszamenni. A rendszer alapjában hibás, mert lehetetlenséget akar: összekapcsolni egy államnak, anyagi érdekközösségekben, ugynevezett realitásban tartani két államot, melynek anyagi érdekei homlokgyenest ellenkeznek. Ausztria iparos, Magyarország földmívelő állam. Ausztria nyugottal érintkezett mindig és annak a kötelekbe tartozott, mint a német császárság alkotó része, Magyarország a keleti államok élén haladott mindig. Ausztria érdeke ma is nyugaton van, Magyarországot pedig keleten. Ausztria apró királyságokból áll s hadd legyen továbbá is királyságok királysága, császári koronája a koronák koronája de Magyarországot egységes állam, a mely áll, annak egy szuverenitása és egy állami hatalma van.

Ezek mind oly érdekellentétek és a fejlődési irányok oly különbözőségei, melyek lehetetlenné teszik, hogy a két, egymáshoz nem illő állam együtt haladjon és anyagi közösségben éljen. Mindegyiket át kell adni, hogy a maga természetes érdekei és viszonyai irányának megfelelően fejlődjék. Mi nekünk fenmaradási érdekünk nem egy az ausztriai népek fenmaradási érdekével. Nekünk magyaroknak egységeseknek kell maradnunk, mert mi fenmaradásunkat csak az egységes magyar államban tudjuk biztosítani.

Tudja, hogy azt fogják mondani, hogy ezek a függetlenségi törekvések nagyon szeppek, de ezek csak eszmei, ábránd törekvések, de ő azt mondja, hogy ellenkezőleg az egyedül realiták az adott viszonyok és helyzetben; mert a mint Bach rendszerre megbukott, utána következett egy Schmerling, ki enyhébben akarta a rendszer bűneit orvosolni. Epp így Tisza kormánya után következhetik egy másik államférfi, ki ezen rendszert enyhébb formákba és tisztességesebb módok akarná alkalmazni, de ennek épp ugy homlokára lesz írva törekvéseinek sikertelensége, mint homlokára volt írva Schmerlingnek, mivel rendszere nem nyugodott természetes alapon.

Mit hirdet a mi korunk és századunk? Azt, hogy minden nemzet legyen önálló és legyen szabad, mert az állam szabadságában van meg a polgárok szabadsága, saját szabadságában nyeri meg az önrendelkezési jogot amelylyel a maga erejét összegyűjtheti, anyag helyzetén javíthat. Ha azt akarjuk, hogy Magyarország erős legyen, azon alapra kell hogy helyezkedjünk, hogy megnyerje önrendelkezési jogát.

Ezen önrendelkezési jog megteremti azt a politikát, mely szükséges az anyagi romlás kiküldésére. Századunk szelleme alkotta meg Belgium függetlenségét, biztosította Svájc függetlenségét, és e század az, mely Olaszország geográfiai fogalmából egységes független államot alkotott és a több állam uralkodóiból álló zsarnokot szétszórta. E század Romániából önállamot alkotott, Szerbiát függetlenné tette, e század szelleme az, mely nyugaton és keleten mindent azt hirdeti, hogy népek törekvése, felszabadulási vágya s anyagi jólétének egy alapja van, az állami élet önálló független szervezése.

Azt ígérheti, hogy az általa előadott elveknél és nézeteknél harczosa lesz, mint eddig volt harczosa a küzelemért s a küzelem díjáért, mely nem a miénk, hanem az egész nemzeté. Programja nemcsak az ő programja nem saját sérelmeit panasolja, hanem egy nemzetnek jaja csendül el ajkain. Beszédét így végzi:

Miódon Pompejinek Herkulánium felé ve verben állva a kapunál egy római katonát láltak. Egy része a pompeji i lakosoknak sorsát elérte futva, más része menekült. Eppen ilyen Magyarország is. Most a veszély pillanatában, midőn az állami tönkhöz oly rohamosan közel az állam, a polgároknak egy része még csendesen alszik, nem is sejtji, mily veszély vár rá, más része menekülni akar a veszély elől, de őrt akarok állani mint a római katoná. (Viharos éjlen) A római katoná érezte, hogy a hamu és lava őt odatemeti, de mivel nem jött senki, a ki őt felváltta, helyén maradt. Rejtély volt a világ előtt, hogy tudott Róma akkor nagy czélokot elérni, s oly óriási alkotásokat valósítani. Az egyszerű katoná példája mutatta, hogy mikép: kötelességtudással és kitartással. Ez az a példá, a mely engem vezérel, bámi történjék is velem. Ismétlem is azt azzal, a mit Shakspeare Macbethel mondat, hogy „ha bukni kell, pánczéban bukjunk el.” Kívánságom az, hogy éjlen az önálló független Magyarország.

Országgyűlés. A képviselőház ülésében harmadszor is elfogadta a quótá törvényjavaslatot Trefort miniszternek Madarász József interpellációjára adott választát (a székesfehérvári főreáliskolai igazgatóra vonatkozó vádatok illetőleg) az interpelláló reflexiói után a ház tudomásul vette. — Valkovszky ugyanis áthelyeztetik máshová, de nem lesz sem igazgató, sem történet tanár. Majd ismét Madarász József interpellálta a kormányt övodák, elemi iskolák állítása, a regale-megváltása és az állambirtokon eszközöndő telepítések iránt. Az ülés elején Szemecz sürgette a választ az alapok és alapítványok ellenőrző bizottságnak két szabadkőmives tagját illető interpellációjára. Trefort miniszter azt felele, hogy ez interpelláció merőben személyi jellegű; az illető két taggal nem beszélhetett s az egyik nem is képviselő; a primásnak s általában az episcopatusnak ellenük semmi kifogása nem volt. Azt is megjegyze, hogy a két bizottsági tag lelkiismeretesen teljesítik kötelességét Legközelebbi ülés szerdán lesz; mikor a pénzügyi bizottságnak az első magyar gácsországi vasutásaságnak nyújtandó állami biztosításokról szóló törvényjavaslat iránti és az igazságügyi bizottságnak a földnji örökös tagok beiktatásáról szóló törvényjavaslat tárgyában benyújtott jelentései fognak tárgyalatni.

A főrendiház f. hó 16 nán délelőtt 11 órakor látogatott, érdekes ülést tartott. Az ügyvédi rendtartásról szóló törvény módosítást illető javaslatnál Szentkereszty Ferenc br. beszélt, megtagadva az ügyvédek, kiknek, s a javaslatnak védelmére Karap Ferenc és Fabiny Teofil igazságügyminiszter szóltak föl. A többség a törvényjavaslatot elfogadta.

Ezután vita nélkül elfogadták „a törvénykezési színidő újabb szabályozásáról” és „a kir. törvényszékek teleknyvi hatóságához utalt ügyeknek egyes bírák által való elintézéséről” szóló törvényjavaslatokat. Az állami pénztárak készleteinek kiegészítéséről szóló törvényjavaslat tárgyalásánál felszólt Somssich Pál, ellene nyilatkozván a javaslatnak, Tisza Kálmán pénzügyminiszter foglalkozott a Somssich által elemondottakkal, mire a javaslatot általánosságban elfogadták.

A részleteknél Somssich módosítást nyújtott be, melyet azonban, miután Tisza Kálmán felszólalására a főrendiház elvetett, a javaslatot változatlanul részleteiben is elfogadta. Az 1885-iki évi állami zárszámadás megvizsgálásáról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál felszólt Ghyczy Kálmán és részletesen indokolta hatalmas külön véleményét, melyet lapunk már ismertettett. Tisza Kálmán néhány megjegyzést tette Ghyczy beszédére, a dolog érdemére nézve megjegyzi, hogy a számvévszék reorganizációját illetőleg ennet fog összehívni, mely a Ghyczy külön véleményét is fogja tárgyalni.

Zichy Nándor óhajtatandónak tartja ezt a ház által kimondatui s erre nézve indítványt ad be, melyet azonban a miniszterelnök felszólalása után elvetettek. A főrendiház ezután hozzájárult a képviselőház által hozott határozathoz. Ezután letárgyalta a főrendiház minden felszólalás nélkül több apróbb jelentőségű javaslatot, mire a napirendet illetőleg szóltak fel Szilávy József és dr. Haynald László.

jos bíróknak, mire elhatározták, hogy a quota-javaslatot a szerdai ülésben fogják tárgyalni.

Külföldi hírek. A bolgár kormány hivatalosan megegyezik azon szencziós hírt, mintha a nagy szobranye legközelebb összehívja a végül, hogy Bulgáriát és Kelet-Rumeliát független államnak nyilvánítsa s trónjára Chartres vagy Montpensier herceget választja meg. A függetlenségi nyilatkozat a jelen viszonyok közt csakugyan végzetes lépéssé válhatnék mert halomra dönténé ama nemzetközi szerződéseket, melyek minden hiányosság mellett az orosz inváziótól minden esetre meg tudták menteni Bulgáriát. Ugyanekkor a szófiai kormány megegyeztetni azon hírt mintha a közjövők rosszul folynának be s a hivatalnokokat sem lehetne fizetni. A kormány állítása szerint van pénz bőven, legalább a folyó szükségletek fedezésére.

Sándor császár és családja, az előzetes megállapítások szerint, már elutazott a domi kőzárak földjére, hogy ott üljék meg a trónörökös születésnapját, mely május 18-ikára esik.

KARICZULATOK.

(Keleti ége. — Egy millió-d. — Regény (román) és való. — Apai önérték és kételemek.)

Ügyes kis keleti regét olvastunk e napokban.

A szultán ablaka előtti kútnál egy igazhíttü muzulmán igyekezett a saját — talpát megcsokolni.

Különös mozdulatai felköltötték az ablaknál álló szultán figyelmét. Maga elé hozatta az embert és megkérdezte, hogy mire valók lennének az ő bakugrásai?

— Oh kegyelmes szultán, felelt az ember, a míg millióim valának, a talpamat nyalta mindenki. Most szegény vagyok és igyekszem a talpamat elérni a nyelvemmel. Hátha különös bűverő rejlik az éntalpamban és boldogulok úgy, mint azok boldogultak, a kik talpnyalóim valának!

... Tisza Kálmán is oda áll még a Burg ablaka elé és megpróbálja bukása után, hogy mire lehet menni a talpnyalással. ... Ó is sok oly embert tett boldoggá, a ki nála ezt a mesterséget folytatta. ...

Ezer millió forint: idestova egy milliárd már Tisza alatt az államadósság.

Egy milliárdon 1000 mf. földet lehet venni.

Az ország területe k. b. 6000 mf.

Most még csak egy hatodrésze van elkötvyetvélye a honi föld becserkének Szavazunk Tisza Kálmánra: 5000 mf. van még a hazából — elkötvyetvélyni való.

A románok küzdenek a magyarosítás ellen. Így határozták el a n.-szebeni értekezleten.

Bohók! Nines a mi hazánkban magyarosítás, a mi a magyar állam-eszme megszilárdítását czélozná Tisza Kálmánosítás van — a Tisza fele hatalom eszméjének megszilárdítására.

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

A bolygó zsidó.

Végnélküli kín. Örökké tartó igazságnyughatatlanság, mely a bűntudat kínzó érzetét kérihethetetlen kezekkel tolja mindenütt előtérbe. Iszonyu fáradtság dacára pihenést nem engedő vándorlás. Örökös lelkiismeret-furdalás. Ezek voltak amaz embernek bűntudatai, kik a fáradtságtól és szenvedett kínoktól már-már elaladt a d v ö z i t ő t utjában a Golgota felé ház előtt megpihenni nem engedte.

Ahasverus — a bolygó zsidó! ... Már e mystikus név pusztá említése is elég arra, hogy magunk elé képzeljük annak titkosatos viselőjét, rongyoktól fedett vonagló természetével, szédült alakján a mondhatlan kín, s fájdalombarázdálta sápadt homlokán a sújtó átok eltörülhetlen jelével.

Nem igen volt rege, mely évszázadokon át oly praecisioval tartotta volna fenn a valóság látszatát, mint a bolygó zsidónak titkosatos fátyolba burkolt alakjához fűződő egész mondanakör.

A világnak más és más helyein, majd egy és ugyanazon időben, majd évszázadok eltelte után látjuk a regeoktész eme pompás alakját egy-egy ügyes szédelő személyében más és más nevek alatt feltűnni, kik a titokteljesért rajongó kortarsaik hiszékenységet a csillag jóslás, alchymia, szellemidézés stb. fénykorában felhasználva, iparkodtak a helyzetet saját anyagi vagy erkölcsi előnyükre kizsákmányolni.

Az alak, s ahhoz fűződő monda teljesen a költészet terméke. Történelmi alapja nincsen.

A mi egyebet képzelnek a románok, az nem valóság, hanem csak — román!

Eddig a családapa fia róla beszélt, most, ha a kormány és némely pártívei nem szűnnek tüntetésekre okot adni, egy némely apa így adand kifejezést szülői önértéknek: — Én már hat tüneltől szültem a hazának. ...

A György Endre ur jupiteri menydörgeése óta pedig gondos apák határozott rendeletet küldtek a fiaiknak, a mely szerint ezek most már a vendéglőkben sem egyenek mást, mint nyelvet, — tartozván a disznónyelv és bornyonyelv a legmodernebb nyelvek közé. Kormányparti nagyságoknak fia megengedhetik maguknak a f a c z á n n y e l v é l v e z e s é t i s

Kár, hogy e nyelveknek elsajátítására nincsen i n g y e n - t a n f o l y a m b e r e n d e z v e !

Nem tudni eddig, hogy novozott képtelenseo ur az orosz nyelvet mennyiben tartja elsajátítani való modern nyelvnek? Ebben több kormányparti ur (br. Majthényi László főispán, Dobránszky Péter képviselő és müegy. tanár és mások) örömet vezetnek bele az ifjúságot.

Gili Balázs

A depr. nöegylet 1887-ben.

A debreczeni jótékony Nöegylet 1887. május 15-én tartott közgyűlésén a köv. évi jelentés olvastattott fel.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Alapszabályainkban is előirt előki kötelességemnek megfelelőleg van szerencsém jótékony nöegyletünk egy évi működésének főbb mozzanatait rövid vonásokban a mélyen tisztelt közgyűlés elé terjeszteni.

Ha előre is jelzem, hogy a nyugodt, nagy hullámok nem verő de a nyomor és bánat sebeit gyógyítgatni törekvő munkálkodás jellemzi ezen egyleti évet, elég sokat mondottam arra nézve, hogy mentve legyek, ha jelentősen nem fog nagyon hosszúra terjedni.

Múlt évi június hó 6-án tartott közgyűlésünk óta egy, alább részletezendő tárgyban június hó 27-én rendkívüli közgyűlést s ezután, az év folyamában s választmányi ülést tartottunk, melyek a dolog természete szerint, az egyébb egyleti folyó ügyek végzése mellett, főként a szegények kérvényeinek elintézésével foglalkozott.

Egyletünknek főmunkatere a szegények segélyezése. Hogy mit tettünk e tekintetben, arról részletesen a pénztárnoki jelentés fog szólni.

Itt ezen jelentésnek csak azon adatát óhajtom közölni, hogy a szegények segélyezésére ezen évben 1868 frt 25 krt adunk ki. Meg kell mindenesre említenem, hogy folyton többen és többen óhajták igénybe venni. Egyletünk segélyét s így nekünk, mint forrás után kell kutatnunk, ha a növekvő igényeknek számba vehető segéllyel akarunk megfelelni. De erről hátrább bővebben is kell szólnunk.

A mi árva házuk ügyeit illeti, jelenleg 14 leány élvezi annak jótéteményeit. A múlt évi közgyűlés ideje által kilepött onnan két leány egyik súlyos, a többi gyermekek egészségét veszélyeztető betegsége a másik előhaladt 17 éves életkora miatt, az első külön-

ben ma is élvezve a Nöegyletünk anyai támogatását, míg a második rokoni körben talált otthonra.

Helyőkre az egyleti év folyamán ugyan csak két, félárva vétettett föl. E számmal a nöegyleti árva ház még nincsen betöltve, mert ott nemesak 14, hanem 8, sőt 19 gyermekre is van hely. Meg kell említenem, hogy özv. Liszka Istvánné, sz. Mieke Karolina asszony, ki az 1885. decz 2-án tartott választmányi gyűlésen árva házuk gondnoknőjévé választott meg, a múlt évi július 2-án tartott választmányi ülésen, családi ügyeinek elintézése végett, haza bocsátott, megbízható helyettesté hagyván az árva házban maga után. Későbbben azonban, alakulva családi körülményei, kénytelen volt bejelenteni hozzám, hogy nem térhet vissza elhagyott helyére. Eltávozásá óta folyton helyetteste, illetőleg most már rendes működésben Brayer Adolfné asszony végzi a gondnoknői teendőket. Hogy e tisztelt lelkiismeretes hűséggel, pontossággal teljesíti, arról biztos meggyőződést szerezhettem mindenki, aki imaházunkat az utolsó évben fölkereste. Alkalma volt ottan egy a leánykák illendő, mint magaviseletükben, tisztaságukban, mint minden holyság jól rendezettségének, a kert jó rendben tartásának valóságáról szemlélteti meggyőződést szerezhetni.

Egyletünk új pénztárnoka, Győri Elek ur, kit múlt évi június hó 27-én tartott rendkívüli közgyűlésünkön választottunk meg érdemes elődje Márton László ur helyére, megleg hangon fogalmazott közönségi iratot intézve, nöegyletünk e kitűnő régi barátjához, — Győri Elek ur mult évi október hó 7-én vette át 6 tagból álló bizottságunk előtt a pénztárt, a pénztári könyveket és okmányokat s azóta lelkiismeretes gondallal vezeti hivatala ügyeit. Fontos, legkonolyabb meggyőződésünk szerint igen fontos munkát végzett Nöegyletünk ezen év folyamán egy művirágkésztése tanfolyam létesítése által.

Debreczen város közigazgatási hatósága s a helybeli kereskedelmi és iparkamara tette meg ez ügyben a kezdeményező lépéseket, felszólítván általán Nöegyletünk választmányát, hogy álljunk támogatására ez ügynek, jelentkezésre hívja föl az olyan szegény leányokat, kik Szirmai Mészáros Jusztina művirágkészítő tanítónő vezetésével alatt e szép és nemes iparágat elakarják sajátítani. Választmányunk egész lelkesedéssel karolta fel ezen ügyet; kiválasztott a felhírára jelentkezők közül 25 szegény leányt előbb a kereskedelmi és iparkamara helyiségében, második tanfolyamon, árva házukba összesen 8 heten át folytonos ellenőrző felügyelet alatt tanította a virágkészítés s a leányok által készített munkákból a város-háza nagy tanácstermében egy jól sikerült kiállítás rendezett. A pénztárnoki kimutatás szerint e tanfolyam fenntartása Egyletünknek is okozott költséget, de bizony ki merem mondani, hogy nem kárba vesztett pénz az, ha a nyomor, vagy legalább a szegénység megelőzése czéljából több leányt olyan helyzetbe juttatunk, hogy egy szép, lelek és kedélynemesítő iparágat eltanulva, becsületes munkájával tudják általa kenyerüket megkeresni. Eltekintve ez ügynek közigazgatási szempontból való nagy fontosságától, azt hisszük, hogy jól értett nemes hivatását töltötte be Nöegyletünk, midőn az eszme felkarolva, azt valóban létesítette, életre költötte.

Az őszi segélygyűjtésnek egyöntetűleg, ugyanazon időben való keresztültételét nagyban hátráltatta az azon időben városunkban uralkodott erős himlőjárvány. Szépen sikerült eredményéről a pénztárnok ur jelentése fog kimutatást adni.

dója a XIII. század cronicásainak legnagyobb előszeretettel cultivált alakjává.

Majdnem egyszerre látjuk feltűnni Németország és Angliában Cartophilust és Ahasvert, Franciaországban Buttadeust, Németalföldön Laquedem Izsakot, mint megannyi bolygó zsidót. A róma helytartó ajtonállóiból csakhamar jerszalemi eszmadia, — bocsánat! ... czipez lett, ki midőn a kereszt terhe alatt görnyedő halálra fáradt Krisztus magát a háza előtti padon kinyugodni akarta volna, őt durván visszautasította. — „En nyugodni fogok, te várj és bolyongj, míg visszatérek” voltak az átok szavai, mivel az Üdvözítő isteni hatalma érzetében az elvetemült férget sujtotta. Azóta Ahasvér az örök élettel büntetett ember, nyugalom nélkül bolyong, nines pihenése sehol, lábait véresre törí az éles sziklakő, ruháját foszlányokra tépi a tövis, szászorvetette magát szédítő magasból alá, adáz csatazajban ittussal mámorral kereste a halált, megsemmisülés utáni olthatlan vágygyal rohamt dögvész vidékre, de nem talál nyugalmat, neki nem szabad meghalnia, neki nines otthona futnia kell örökkön-örökké. Sokszor megsemmisülten rogy össze a fáradtságtól, kegyelemért esdi az egek urát, s fájdalomtól fátyolozott hangon kétségbeesve kiálta föl:

Pihenni már. — Nem, nem lehet: Vész és vfar hajt engemet, Alattam a föld nem szilárd, Fejem fölött két élt bárd. Tovább! tovább!

Az ut, havá talpam nyomul; Sülyed, ropog, átvékonyul; Ónsulylyal a kolosszi lég

A télen rendeztünk egy virágbált, melynek eredményéről szólni fog a pénztárnoki jelentés. Be kell vallanunk, hogy nem volt valami nagy jövedelme, de ezt azon általában tapasztalt jelemiségnek tulajdoníthatjuk, hogy a mult télen városunkban egyetlen egy bál sem végződött fényes anyagi eredménnyel.

Elhatározta továbbá a választmány, hogy egy nyári mulatságot is fog rendezni a nagy erdőn. De miután időközben egy más mozgalom indult meg a városban, mely az ujonnan építendő ev. ref. templom orgona alapjára óhajit ugyancsak a nagydőn egy n e p é l y t rendezni, jónak látta a választmány a nemes czélra tekintettel ellátni a maga tervétől s lemondott a nyári mulatság tartásának eszméjéről.

Mélyen tisztelt közgyűlés! Hű vonásokban igyekeztem felfejteni egyeletünk egy évi munkáját. Azt hiszem, bizony kimondhatom, hogy ezen év alatt is tettünk elég sokat a nyomor könnyeinek felszárítására. Debreczen város nemes közönsége most is megozta mi nekünk áldozatának fillereit; jótékonyágának gazdag forrásából most is bőven juttatott a mi nöegyainknak és árváinknak. De a nyomor nagy s mind fokozottabb igényekkel állunk szemben, mind többet követelnek tőlünk holott az adakozó közönséget is a régiek mellett ujonnan alakult egyletek mindjobban terhelik. Imé, mint csak néhány nappal ezelőtt láthatuk, nöegyletünk s az izraelita nöegylet mellett egy lutheránus nöegylet is alakult, Nekem itten semmiképen sem lehet feladatam az ily mozgalmak bírálgatásába bebecsátatni; nem tartanám helyes eljárásnak, ha arról beszélnek, hogy ma inkább az erők csoportosítására kellene hatni, csak annyit mondok, hogy midőn a mélyen tisztelt közgyűlés részéről szívesen üdvözölöm s magamat a nagyközönség, a tagtársak, s a velem együtt oly buzgó odaadással működő választmány s mig közelebből a két alelnök szives jóindulatába ajánlom: nöegyletünket s az ez által képviselt fontos érdekeket tartva első sorban szemem előtt, Istennek áldását kérem le munkámra.

VERESNE SZATHMÁRY TERÉZ, nöegyleti elnök.

Győri Elek pénztárnok ur jelentéséből kiemeljük a következő adatokat.

Az 1886. év forgalmi eredménye bevételben 8831 frt 45 kr volt. Ebből az árva ház részére eszközölt gyűjtések eredménye, 1886. végéig 525 frt 64 krt; a farsangi vásár jövedelme 410 frt 83 kr; a művirágkiállítás tisztá jövedelme 254 frt 26 kr; a töke pénzek kamatja 3;09 frt 12 kr; vasuti kötvények stb. jövedelme 2305 frt 82 krt tevéni ki. A kisebb jövedelmi bevételeket nem érintjük. Segélyezésekre 1868 frt 25 kr, folyó költségekre, fizetésekre 579 frt 95 kr, árvák tartására s ruházatára 1303 frt 32 kr, az erdélyi közm. egyletnek 100 frt adatott ki stb. Az egylet vagyonai állása 1885. decz. 31-én 39,297 frt 87 kr, 1886. decz 31-én 39,790 frt 63 kr mutatkozik.

Debreczen, 1887. máj. 16.

Csiky Lajos, nöegyli jegyző.

HELYI HIREK.

* V á r o s i k ö z g y ű l é s M e g h i v á s t e t t ű k t e g n a p a z 1 8 8 7 . é v i m á j u s h ó 1 8 k á n — s z e r d a i — d e l e l t t 9 ó r a k o r a v á r o s h á z a n a g y t e r m e b e n t a r t a n d ó r e n d e s b i z o t t s á g i k ö z g y ű l e s r e. T á r g y a k : 1. P o l g á r m e s t e r i j e l e n t é s. 2. M i n i s z t e r i r e n d e l e t a h e l y i v a s u t f e l ű l v i z s g á l a t á r a v o n a t k o z ó l a g. 3. U g y a n e z a z á l l a m v a s u t d e b r e c z e n i p á l y a h á z a t ó l, a t e r m é n y e s a r n o k h e l y i s é g e i g k i g a z o g v á g á n y e n g e d é l y e z e s e t á r g y á b a n. 4. U g y a n e z B a l o g L a -

Elzuzna ha megállanék, Tovább! Tovább!

Csak hogy a jó tudós urak addig festették az ördögöt, illetve a zsidót a falra, míg az látható alakot öltve megjelent nálánál ezernégyeszedtven évvel fiatalabb embertársai között, s legelőbb 1505 ben Kokot nevű köznigin hofi lakos jó takacs mesternél mutatta be magát, kitől a hagyomány szerint busás alamizsnát volt szerencsés incassálni.

A negyvenkét évvel ezután 1547-ben megjelent „Neue Zeitung von einem Juden, Ahasverus genannt, welcher die Kreuzigung unseres Herrn Jesu Christi gesehen und noch am Leben ist” című crónica egész komolyan foglalkozik a tárggyal, s az elsorolnád adatok alapján határozottan állítja a sokszor emlegetett mondahős életbenlétét. Szerinte ugyanis dr. Eitzini Pál schleswigi püspök midőn 1547-ben szüleinek látogatására Hamburgban volt, itt a vasárnapi Isten-tisztelet alatt látott a templomban egy körülbelül ötven éves, a hideg idő dacára egy rongyos nadrágba és egy hosszú derékon leszorított hosszú kabátba öltözött egyént, ki Jesús nevének hallatára a földre borult és magát nagyon feltűnően viselte. Megkérdezte, magát Ahasverus jerszalemi születésű zsidónak adta ki Nagyön szívesen elfogadta. Ugyanazon ember ez időtáiban az észak-németországi városokban többször megfordult.

Hivatolt kuttorrás beszéli tovább, mintegy kiegészítésül az előzmenyeknek, hogy Krause Kristóf és Holsteini Jákob a németalföldi kormányának a spanyos udvarhoz küldött követi eskü alatt állították, hogy Ahasvert, ki ott csakugyan az örökéletű bolygó zsidónak adta ki magát, Madridban csakugyan látták. Még Cantu Caesar említi őt meg nagy

221 - ... fejez Debrecen 1887

virágolt, mely... pénztárnoki... nem volt... általában... Debrecen... TEREZ...

jos posta szállítónak a közmunka alól való felmentése ügyében. 5. Ugyanez egy segéd... Debrecen, 1887. május 17. Dr. Varga Géza egyleti elnök.

száma háztól a róm. kath. szertartás szerint... Debrecen, 1887. május 17. Dr. Varga Géza egyleti elnök.

* Halálozások. A lefolyt héten elhunytak Debreczenben: Bészler Károlyné... Debrecen, 1887. máj. 14.

lós Mr. Vinea istállóinak, s végül az egyesült nemzeti s hazafi díjat, 8000 frankot aranyban... Debrecen, 1887. máj. 14.

Huzás már A JÖVŐ HÓNAPBAN.

Kincsem 1 ft 11 sorsjegy 10 ft
Sorsjegy csak

Pénzremény készpénzben

50.000 ft

10.000 ft, 5000 ft 20% lov. 4788 pénzremény.

A magyar lovar-egylet sorsjegy-irodája: Budapest, váci-utca 6. sz.
Sorsjegyek kaphatók kiadóhivatalunkban is.

Női, férfi és gyermek cipő üzlet az arany csizmához.

Hivatkozva azon engemet mindig nagyobb igyekezetre buzdító bizalomra, melyben egy a helybeli, mint a vidéki cipőt vásárló igen tisztelt közönség részesített, értesitem a n. é. közönséget, hogy újonnan berendezett

női, férfi és gyermek cipő üzletemet

a tavaszi időnyre a legjobb anyagból készült árukkal szeretem fel, a melyeket **jutányos árak** felszámítása mellett bocsátok tisztelt vevőim rendelkezésére. Egyidejűleg értesitem a n. é. közönséget, hogy újonnan berendezett, **nagyszabású műhelyem** részére — hol is mindenféle **női, férfi és gyermek cipő és csizmaárkat** a legjobb anyagból a legrovidebb idő alatt elkészítetek, úgy szinte javításokat a legcsinosabban kiállítottak — sikerült oly kitűnő hazai munkaerőket megnyernem, kiknek készítményei egy a főváros, mint a külföld legfinomabb készítményeivel a versenyt kiállják. A n. é. közönség nagybecsű bizalmát és pártfogását magamnak továbbra is kérve, maradtam kiváló tisztelettel

FALK OTTÓ,
az arany csizmához
főpiacz, a varosháza épületében.

Fontos

építőurak, építésszek és építőmestereknek. szabadalmazott vasútközi szerkezetű ablakaim

bámulandó olcsón előállítható, épügy szabaddalmazott ajtóim egymásba tolt fordulat rendszerrel, melyeknél évek utáni beszáradásnál átlátszó hasadások elő nem fordulhatnak

és a szerkezet is sokkal tartósabb, mint az eddigieknél. Minta ablakok és ajtók vasalva a megtekinthetőek telepeken.

Régi, kívülre nyíló ablakok, a fenti rendszerre **jutányos ár mellett átváltoztathatók.**

TESCHAUER VINCZE
Budapest. V., Lipót körút 8-10. építőasztalos

Legjobb asztali- és üdítő-ital.

Hazánk legkedveltebb **savanyuvize**

A MOHAI **ÁGNES** FORRÁS,

mely nemcsak a polgári körökben kedvelt, de utat tört magának a felsőbb és legfelsőbb körökben is.

Ő fensége
József főherceg. és ő felsége Milán szerb király
asztalán rendes italui szolgái.

Konstantinápolyban, Alexandriában, legközelebb Fiumében is épugymint hazánkban általánosan a kolera megbetegedés ellen praeservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszer-tárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos főraktár
ÉDESKUTY L.
m. kir. és szerb kir. udvari ásványviz-szállítónál
BUDAPESTEN, Erzsébet-tér 7. sz.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Debreczenben kapható: André Károly, Benedek Árpád, Csanak József, Geréby Fülöp, Riekl József Zelmós, Szabó Zsigmond, Varga Lajos uraknál.

Kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Az 1886-ik évi elszáll. 2.000.000 palack.

Karancsalja. Baglyasalja.

ÉSZAKMAGYARORSZÁGI
EGYESITETT
kőszénbánya és iparvállalat részvény-társulat.

Ajánljuk
kitűnő minőségű hazai kőszénterményeinket

gyári, gazdasági és házi czelokra
a legjutányosabb árak mellett.
Rendelvényeket kérünk központi irodánkba
Budapest, Erzsébet-tér 3. szám alá intézni.

Az igazgatóság.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE
KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA
Debreczenben, Főpiacz Sz. Nagy Károly ház.
Ajánlja magát mindenféle

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK
gyors és pontos elkészítésére;

elvállal; tankönyveket, hirlapokat és folyóiratokat minden nyelven, ét- bor- és árlapokat; dísműveket arany- ezüst és színnyomatban; a törvénykezéshez megkívántató

* ROVATOZOTT IVEKET; *

diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hibanélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

A papir gyári árban számíttatik.

HIRDETÉSEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő „DEBRECZEN” cz. hirlapban legolcsóbban számítva közléstesznek.
KUTASI IMRE könyv- és könyomda tulajdonos.

DEBRECZENBEN, Főpiacz SZ. NAGY KÁROLY ház.

1887. Nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.

KITÜNTETÉS SZEGED érdem éremmel 1876.

KITÜNTETÉS SZÉKES-FEHÉRVAR ezüstérem 1879

KITÜNTETÉS LONDON.

Diszoklevéllel 1871-ben.